

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન , સુરત.

સંશોધન સાર સંચયિકા

ભાગ-૧

વર્ષ: ૨૦૨૨-૨૩

(ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ ગાંધીનગર તરફથી મળેલ
અનુદાન અન્વયે)

પ્રેરક

નિયામકશ્રી,

જી.સી.ઈ.આર.ટી.,ગાંધીનગર .

સંકલન

શ્રીમતી ગીતા વાંસિયા

સિ.વ્યાખ્યાતા

જી.શિ.તાલીમ ભવન , સુરત.

આયોજક

શ્રી વાય .કે.પટેલ

પ્રાચાર્ય ,

જી.શિ.તાલીમ ભવન , સુરત

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	સંશોધક	વિષય	વિષય	પ્રકાર
૧	બિપીનભાઈ પારેખ , ઉ.શિ. કઠોદરા પ્રા.શાળા	ઓલપાડ	ધોરણ ૫ ના વિદ્યાર્થીઓ ગૃહકાર્ય ન કરી શકવાના કારણોનો અભ્યાસ	નિયમિતતા
૨	હેતલબેન જે લુકકા , ઉ.શિ. કંટાળી પ્રા.શાળા	બારડોલી	કંટાળી પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૭ ના બાળકોની ગણિત વિષયમાં પરિમિતી અને ક્ષેત્રફળ એકમની સમજ અને તેમાં પડતી મુશ્કેલીઓ- એક અભ્યાસ	ગણિત શિક્ષણ
૩	મિતલ એચ પટેલ ,ઉ.શિ . વકતાણા પ્રા.શાળા	ચોર્યાસી	ઉચ્ચ પ્રાથમિક વિભાગના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વિષયમાં wh – પ્રકારના પ્રશ્નો બનાવવામાં પડતી મુશ્કેલી અને તેનું નિરાકરણ	ભાષા શિક્ષણ
૪	સુનિતા પી પટેલ ,ઉ .શિ . ભાટપોર પ્રા.શાળા	ચોર્યાસી	ઉચ્ચ પ્રાથમિક વિભાગના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી શબ્દ કે શબ્દ સમુહ પરથી વાક્ય કે પરિષ્કેદ લખવામાં પડતી મુશ્કેલી અને તેનું નિરાકરણ	ભાષા શિક્ષણ
૫	મિતલ જે ગજજર ,ઉ.શિ. હજીરા પ્રા.શાળા	ચોર્યાસી	ધોરણ ૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ચિત્રો પરથી વાક્યો બનાવવામાં પડતી મુશ્કેલી અને તેનું નિરાકરણ	ભાષા શિક્ષણ
૬	પ્રકાશભાઈ વી પટેલ મ.શિ. મોટી ફળોદ પ્રા.શાળા	બારડોલી	વિદ્યાર્થીઓના ગણિત વિષયમાં સંયાજ્ઞાનના પાયાના કૌશલ્યો નું નિદાન અને ઉપચાર	ગણિત શિક્ષણ
૭	શૈલેષભાઈ પટેલ , મુ.શિ વધાવા પ્રા.શાળા	બારડોલી	વિદ્યાર્થીઓની લેખન ક્ષમતાની અજમાયસ અને ઉપાય	ભાષા શિક્ષણ
૮	ડો. મનાલી દેસાઈ , મુ.શિ . કડોદ કુમાર શાળા	બારડોલી	ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં જોવા મળતી પ્રાદેશિકતાનો અભ્યાસ	ભાષા શિક્ષણ
૯	પ્રિતેશભાઈ પી પટેલ , ઉ.શિ. સાંણધરા પ્રા.શાળા	મહુવા	ધોરણ ૮ ના વિદ્યાર્થીઓની સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયની અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ SS805, SS808, SS809 નું સરળીકરણ અને અજમાયસ	સા.વિ.શિક્ષણ

૧૦	રિકલ વી પટેલ . ઉ.શિ. નિયોલ પ્રા.શાળા	પલસાણા	ધોરણ ૮ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડાક્ષર વાચનમાં પડતી ભૂલો નું નિદાન અને ઉપચાર	ભાષા શિક્ષણ
૧૧	બિનીતા એન મૈસુરિયા , ઉ.શિ. અંભેટી પ્રા.શાળા	પલસાણા	ધોરણ ૮ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણીની ભૂલોનું નિદાન અને ઉપચાર	ભાષા શિક્ષણ
૧૨	આશિષ પી પંડયા , ઉ.શિ. કરજણ પ્રા.શાળા	કામરેજ	કરજણ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૮ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં વાર્તા કથનની સમસ્યા નું નિદાન અને ઉપચાર	ભાષા શિક્ષણ
૧૩	મયુર એલ સરણેજા , ઉ.શિ. પાસોદરા પ્રા.શાળા	કામરેજ	પાસોદરા પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓની ગણિત વિષયમાં અવયવ અને અવયવી સમજવામાં પડતી મુશ્કેલીનું નિદાન અને ઉપચાર	ગણિત શિક્ષણ
૧૪	પરમાર ટિવન્કલ બી , ઉ.શિ. કુમકોતર પ્રા.શાળા	મહુવા	ધો.૭માં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં પાઠનાં લેખક કે પાત્ર કૃતિ કર્તાની ઓળખ અને સાહિત્ય સ્વરૂપને સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી	ભાષા શિક્ષણ
૧૫	પ્રિયંકા એ પટેલ, ઉ.શિ. અનાવલ પ્રા.શાળા	મહુવા	ધોરણ ૮ ના વિદ્યાર્થીઓને ની ગુજરાતી ભાષામાં સ્વતંત્ર લેખનમાં પડતી ભૂલોનું નિદાન અને ઉપચાર	ભાષા શિક્ષણ
૧૬	નિલેશ ડી પટેલ , ઉ.શિ. ઉમરા પ્રા.શાળા	મહુવા	ધોરણ ૭ ના વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાન વિષયમાં સાઘનો અને વૈજ્ઞાનિકોની ઓળકમાં પડતી મુશ્કેલીનું નિદાન અને ઉપચાર	વિજ્ઞાન શિક્ષણ
૧૭	જયમિન એચ પટેલ , ઉ.શિ. કાછલ પ્રા.શાળા	મહુવા	ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વિષયમાં લેપીટલ લેટર અને પંકચયુએસન ના ઉપયોગ કરવામાં પડતી મુશ્કેલીનું નિદાન અને ઉપચાર	ભાષા શિક્ષણ
૧૮	યાદવ પ્રવિણા ડી , ઉ.શિ. એના પ્રા.શાળા	પલસાણા	ધોરણ ૮ ના વિદ્યાર્થીઓને ની ગણિત વિષયમાં ઘન અને ઘનમુજ સમજવામાં પડતી ભૂલોનું નિદાન અને ઉપચાર	ભાષા શિક્ષણ

૧૯	અક્ષય એન.પ્રજાપતિ મુળદ પ્રા.શાળા	ઓલપાડ	મુળદ પ્રાથમિક શાળાના ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓ દાખલાં ગણવામાં ભૂલો કરે છે	ગણિત શિક્ષણ
૨૦	શશિકાંત એ. રાઠોડ	મહુવા	હનુમાન ફળિયા પ્રાથમિક શાળાના ધો.૫ના વિદ્યાર્થીઓને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં થતી ભૂલોનું નિવારણ કરવું .	અભિવ્યક્તિનું શિક્ષણ
૨૧	આશાબેન સી તલાવીયા , ઉ.શિ. માછી પ્રા.શાળા	કામરેજ	માછી પ્રા.શાળાના ધોરણ ૪ ના બાળકોની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણીની ભૂલોનું નિદાન અને ઉપચાર	ભાષા શિક્ષણ
૨૨	કિરણ ડી પટેલ , ઉ.શિ. ડભારી પ્રા.શાળા	ઓલપાડ	ડભારી પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે અણગમો ધરાવે છે.	ગણિત શિક્ષણ
૨૩	જગદીશભાઈ જી પટેલ ઉ.શિ.નગોડ પ્રા.શાળા	કામરેજ	નગોડ પ્રા.શાળાના ધોરણ ૬ ના બાળકોના આત્મ વિશ્વાસ , રજુઆતની શૈલીની ચકાસણી અને ઉપચાર	ભાષા શિક્ષણ
૨૪	શ્રી મહિન્દ્ર પાટીલ, ઉ.શિ. ન.પ્રા.શિ.સમિતી સુરત શાળા ક્રમાંક ૨૨૩	એસ એમ સી સુરત	પ્રા.શાળા ક્રમાં ૩૩૮ ના ધોરણ ના બાળકોની મરાઠી ભાષામાં લેખન ક્ષમતા ની ભૂલોનું નિદાન અને ઉપચાર	ભાષા શિક્ષણ
૨૫	પૂર્વીબેન ભાવસાર નિશાળ ફળિયા પ્રા.શાળા ,તા.બારડોલી,જિ.સુરત.	કામરેજ	નિશાળ ફળિયા પ્રાથમિક શાળાના ધો.૮ ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી .	સા.વિ. શિક્ષણ

(૧)

વર્ષ : ૨૦૨૨-૨૩

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

બિપિન વી.પારેખ

કઠોદરા પ્રાથમિક શાળા,

તા-ઓલપાડ , જિ.-સુરત.

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

❖ સમસ્યા

. ધો.પના વિદ્યાર્થીઓને ગણિતનું ગૃહકાર્ય કરતાં નથી.

❖ સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

કઠોદરા પ્રાથમિક શાળાના ધો.પના વિદ્યાર્થીઓને ગણિતનું ગૃહકાર્ય કેમ કરતાં નથી તે જાણવું.

❖ સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો ગણિત વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો સંખ્યા વાંચન પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકો સંખ્યા મૌખિક અને લેખિત વાંચન કરતાં થાય .
- બાળકોની ગણિત વિષયની કચાશ દૂર કરવી .
- સંખ્યા જ્ઞાન દ્વારા બાળકોમાં વૈચારિક શક્તિ ખીલે .
- ગણિતનો વ્યવહારિક ઉપયોગ કરતાં શીખે .
- ગણિત વિષયની અગત્યતા સમજતો થાય .

- ગણિતની પાયાની સંકલ્પનાનું જ્ઞાન મેળવી વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરતો થાય .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- . ધો.પના વિદ્યાર્થીઓને ગણિતનું ગૃહકાર્ય કરતાં નથી તો મુશ્કેલી કઈ હશે?
- . ધો.પના વિદ્યાર્થીઓને ગણિતનું ગૃહકાર્ય કરતાં નથી તો એ મુશ્કેલી પાછળના કારણો કયા હશે?
- ધો.પના વિદ્યાર્થીઓને ગણિતનું ગૃહકાર્ય કરતાં નથી તો એ મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધો.પના વિદ્યાર્થીઓને ગણિતનું ગૃહકાર્ય કરતાં નથી તો એ મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

કઠોદરા પ્રાથમિક શાળાના ધો. ૭ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે ગણિત ના દાખલામાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- બાળકોને ચિત્ર આધારિત ગણિત વિશે રસપૂર્વક સમજ વિકસી.
- દરરોજ ધોરણ- ૫ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં ગણિતના અંકો અને ઘડિયાનો મહાવરો કરાવતાં મુશ્કેલી દૂર થઈ .
- વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષયમાં ગૃહકાર્ય કરતાં થયાં.

(૨)

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

હેતલ જે . લુક્કા

કંટાળી પ્રાથમિક શાળા,

તા-બારડોલી , જિ.-સુરત.

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

• સમસ્યા

.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી.

• સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

કંટાળી પ્રાથમિક શાળાના ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી જાણવી

• સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો ગણિત વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ એકમ પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકો ઘડિયા મૌખિક અને લેખિત રીતે વાંચન કરતાં થાય .
- બાળકોની ગણિત વિષયની કયાશ દૂર કરવી .
- પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ ના જ્ઞાન દ્વારા બાળકોમાં વૈચારિક શક્તિ ખીલે .
- ગણિતનો વ્યવહારિક ઉપયોગ કરતાં શીખે .

• સંશોધનના પ્રશ્નો

- ૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી કઈ હશે?
- ૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો કયા હશે?
- ૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

કંટાળી પ્રાથમિક શાળાના ધો. ૭ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

• સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

• માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

• તારણ-પરિણામ

- પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળના દાખલામાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- બાળકોને ચિત્ર આધારિત પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ વિશે રસપૂર્વક સમજ વિકસી.
- દરરોજ ધોરણ- ૭ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળનો મહાવરો કરાવતાં મુશ્કેલી દૂર થઈ .
- વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળના દાખલાની મુશ્કેલી દૂર થઈ .

(3)

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

મિત્તલ એસ.પટેલ

પ્રાથમિક શાળા વક્તાણા ,

તા-ચોર્યાસી , જિ.-સુરત.

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

● સમસ્યા

ધો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વ્યાકરણમાં પડતી મુશ્કેલી

● સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

પ્રાથમિક શાળા વક્તાણાના ધો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વ્યાકરણમાં પડતી મુશ્કેલી

● સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો અંગ્રેજી વિષયમાં વિચારો વ્યક્ત કરતાં શીખે .
- બાળકો અંગ્રેજી ભાષા પ્રત્યે અભિરૂચિ કેળવે .
- બાળકો અંગ્રેજી ભાષા પર પ્રભુત્વ વધારે ..
- બાળકોની અંગ્રેજી વિષયની વ્યાકરણની કચાશ દૂર કરવી .
- બાળકો અંગ્રેજી ભાષાના લેખન કાર્ય અંગે પાયાનું જ્ઞાન મેળવે .

● સંશોધનના પ્રશ્નો

- ધો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વ્યાકરણમાં પડતી મુશ્કેલી કઈ હશે?
- ધો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વ્યાકરણમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો કયા હશે?

- ધો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વ્યાકરણમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વ્યાકરણમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

પ્રાથમિક શાળા વક્તાણાના ધો.ક થી ટ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

• સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

• માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

• તારણ-પરિણામ

- પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે અંગ્રેજી વ્યાકરણ વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- બાળકોને અંગ્રેજી વ્યાકરણ વિષય વિશે રસપૂર્વક સમજ વિકસી.
- દરરોજ ધોરણ- ક થી ટ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં અંગ્રેજી વ્યાકરણ વિશે મહાવરો કરાવતાં અંગ્રેજી વ્યાકરણ વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .
- વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની અંગ્રેજી વ્યાકરણ વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

સુનિતાબેન પી પટેલ

ભાતપોર-૧ પ્રાથમિક શાળા,
તા-ચોર્યાસી , જિ.-સુરત.

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

● સમસ્યા

ઘો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી લેખનમાં પડતી મુશ્કેલી.

● સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

ભાટપોર-૧ પ્રાથમિક શાળાના ઘો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી લેખનમાં પડતી મુશ્કેલી

● સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો અંગ્રેજી વિષયમાં વિચારો વ્યક્ત કરતાં શીખે .
- બાળકો અંગ્રેજી ભાષા પ્રત્યે અભિરુચિ કેળવે .
- બાળકો અંગ્રેજી ભાષા પર પ્રભુત્વ વધારે ..
- બાળકોની અંગ્રેજી વિષયની વ્યાકરણની કચાશ દૂર કરવી .
- બાળકો અંગ્રેજી ભાષાના લેખન કાર્ય અંગે પાયાનું જ્ઞાન મેળવે .
- સંશોધનના પ્રશ્નો
- ઘો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વ્યાકરણમાં પડતી મુશ્કેલી કઈ હશે?

- ધો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વ્યાકરણમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો કયા હશે?
- ધો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વ્યાકરણમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધો.કથીટના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વ્યાકરણમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

ભાટપોર-૧ પ્રાથમિક શાળાના ધો.ક થી ટ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

• સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

• માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

• તારણ-પરિણામ

- પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે અંગ્રેજી વ્યાકરણ વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- બાળકોને અંગ્રેજી વ્યાકરણ વિષય વિશે રસપૂર્વક સમજ વિકસી.
- દરરોજ ધોરણ- ક થી ટ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં અંગ્રેજી વ્યાકરણ વિશે મહાવરો કરાવતાં અંગ્રેજી વ્યાકરણ વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .
- વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની અંગ્રેજી વ્યાકરણ વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

ગજજર મિત્તલ જે. લેકચરર,
હજીરા પ્રાથમિક શાળા,
તા-ચોર્યાસી , જિ.-સુરત.

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

● સમસ્યા

ઘો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ચિત્રો પરથી વાક્યો બનાવવામાં પડતી મુશ્કેલી .

● સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

હજીરા પ્રાથમિક શાળાના ઘો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ચિત્રો પરથી વાક્યો બનાવવામાં પડતી મુશ્કેલી જાણવી

● સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો ચિત્રો પરથી વાક્યો લખવા સંદર્ભે વિચારો વ્યક્ત કરતાં શીખે .
- બાળકો ભાષા પ્રત્યે અભિરૂચિ કેળવે .
- બાળકો ભાષા પર પ્રભુત્વ વધારે ..
- બાળકોની ભાષા વિષયની વ્યાકરણની કયાશ દૂર કરવી .
- બાળકો ચિત્રો પરથી વાક્યોના લેખન કાર્ય અંગે પાયાનું જ્ઞાન મેળવે .

● સંશોધનના પ્રશ્નો

- ઘો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ચિત્રો પરથી વાક્યો બનાવવામાં પડતી મુશ્કેલી કઈ હશે?

- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ચિત્રો પરથી વાક્યો બનાવવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો કયા હશે?
- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ચિત્રો પરથી વાક્યો બનાવવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને ચિત્રો પરથી વાક્યો બનાવવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

હજીરા પ્રાથમિક શાળાના ધો. ૭ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

• સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

• માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

• તારણ-પરિણામ

- પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે ચિત્ર પરથી વાક્યો બનાવવામાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- બાળકોને ચિત્ર આધારિત વાક્યો વિશે રસપૂર્વક સમજ વિકસી.
- દરરોજ ધોરણ- ૭ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં ચિત્ર આધારિત વાક્ય બનાવવાનો મહાવરો કરાવતાં મુશ્કેલી દૂર થઈ .
- વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની ચિત્ર આધારિત વાક્યો બનાવવાની મુશ્કેલી દૂર થઈ

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

પ્રકાશકુમાર વી . પટેલ

મોટીફળોદ પ્રાથમિક શાળા

બારડોલી , સુરત .

• પ્રસ્તાવના

ભારતનું ભવિષ્ય પ્રાથમિક શાળાના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે બાળકના ચારિત્ર્ય ઘડતર અને માનવીય મૂલ્યોના સિંચનમાં તે પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષકો સતત કાર્યરત છે . આવા ઉમદા કાર્યમાં વિદ્યાર્થી ભાષા જેવાં મહત્વનાં વિષયમાં રસ ન લે તો ખૂબ જ માથા પરિણામ લાવી શકે. વળી, વ્યાવહારિક જીવનમાં ભાષાનું જ્ઞાન મેળવવું અતિ આવશ્યક છે .

એક ભાષા શિક્ષક તરીકે મારું કર્તવ્ય એ છે કે , ધોરણ - ૬ માં અભ્યાસ કરતાં દરેક બાળકો અન્ય ભાષાઓની જેમ સંસ્કૃત ભાષાને પણ પ્રાધાન્ય આપી તેમાં રસ લેતાં થાય તથા સરળતાથી સંસ્કૃત વિષયનું વાંચન અને લેખન કરી શકે એ અપેક્ષાએ જ પ્રસ્તુત સંશોધન હાથ ધરેલ છે .

• સમસ્યા

મોટી ફળોદ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ -૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં પડતી મુશ્કેલીઓ

• સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

મોટી ફળોદ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ -૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં પડતી મુશ્કેલીઓનો અભ્યાસ કરવો .

❖ સંશોધનના પેટા હેતુ

- ધોરણ -૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં પડતી મુશ્કેલીઓનો અભ્યાસ કરવો .
- ધોરણ -૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણવા.
- ધોરણ -૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટેના પગલાંઓ લેવા .

- ધોરણ -૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર ચકાસવી .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- ધોરણ -૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં પડતી મુશ્કેલીઓ કઈ હશે ?
- ધોરણ -૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં પડતી મુશ્કેલીઓ પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ધોરણ -૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં પડતી મુશ્કેલીઓ પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધોરણ -૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં પડતી મુશ્કેલીઓ પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

મોટીફળોદ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ -૬ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધપ્રવૃત્તિઓ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે સંસ્કૃત વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- મોટાભાગના બાળકો ખચકાટ વગર આત્મવિશ્વાસથી સંસ્કૃત વાંચતા જોવા મળ્યાં.
- લેખિત અભિવ્યક્તિમાં સંસ્કૃત ભૂલો મહદઅંશે ટાળી શકાય .
- પ્રયોગકાર્યના અંતે સંસ્કૃત ભાષાના પાયાના કૌશલ્યોની કયાશ દૂર થઈ કે નહીં તેનું મૂલ્યાંકન કર્યું .

- अवलोकन अने प्रश्नावलि वडे मूल्यांकन कर्यु .
- दररोज घोरण-५ ना विद्यार्थीओने पहेला तास दरम्यान संस्कृत शब्दो अने श्लोको ओलावी तेमज अनेक लेपित स्पर्धा योज् संस्कृत विषयक मुश्केलीओ दूर करी .

સંશોધક

શૈલષભાઈ સી. પટેલ

વધાવા પ્રા.શાળા
તા-બારડોલી , જિ.-સુરત.**પ્રસ્તાવના**

સંશોધકને ધો.પમાં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં લેખનકાર્યમાં મુશ્કેલી જણાતી હતી . ઉપરાંત , વાલીઓ પણ બાળકોના શિક્ષણ પ્રત્યે ધ્યાન આપતા ન હતાં . આ પરિસ્થિતિમાં બાળક ગુજરાતી વિષયનું સામાન્ય જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી વ્યાવહારિક જીવનમાં પણ તેનો અસરકારક ઉપયોગ કરી શકે એ હેતુથી સંશોધકે આ સંશોધન કરવાનું વિચાર્યું .

સમસ્યા

ધો.પના વિદ્યાર્થીઓની લેખનકાર્યમાં થતી ભૂલો

- સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ
વધાવા પ્રાથમિક શાળાના ધો.પના વિદ્યાર્થીઓની લેખનકાર્યમાં થતી ભૂલો શોધી દૂર કરવી
- સંશોધનના પેટા હેતુ
 - બાળકો ગુજરાતી વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
 - બાળકો ગુજરાતી વિષય પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
 - બાળકોને લેખનકાર્યમાં પડતી મુશ્કેલી દૂર કરવી .
 - બાળકોને મૂળાક્ષરો અને બારાક્ષરીનો મહાવરો કરી વાંચતા-લખતાં કરવાં .
 - બાળકના આત્મવિશ્વાસમાં વધારો થાય .
 - બાળકો ગોખણપદ્ધિથી છૂટકારો મેળવે .
 - શિક્ષણ કાર્યને વેગ મળે .
- ❖ સંશોધનના પ્રશ્નો
 - ધો.પના વિદ્યાર્થીઓની લેખનકાર્યમાં થતી ભૂલો કઈ હશે ?
 - ધો.પના વિદ્યાર્થીઓની લેખનકાર્યમાં થતી ભૂલો પાછળના કારણો કયા હશે ?

- ધો.પના વિદ્યાર્થીઓની લેખનકાર્યમાં થતી ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધો.પના વિદ્યાર્થીઓની લેખનકાર્યમાં થતી ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

પ્રાથમિક શાળા ક્રમકોતરના ધોરણ -૫ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ , દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- ❖ વિદ્યાર્થીઓને રોજ-રોજ મૂળાક્ષરો સચિત્ર બતાવી બોલાવતાં રસ પડ્યો .
- ❖ વિદ્યાર્થીઓને મૂળાક્ષરો લેખન સંબંધી સ્પર્ધામાં મજા આવી .
- ❖ શાળામાં બારાક્ષરી અને મૂળાક્ષરો ગીત દ્વારા શીખવવામાં આવતા બાળકોને રસ પડ્યો .
- ❖ દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય શૈક્ષણિક સાધનોની મદદથી મૂળાક્ષરોના શિક્ષણકાર્ય કરાવવાથી બાળકોની સમજ વધુ વિકસી .
- ❖ અવલોકન અને પ્રશ્નાવલિ વડે મૂલ્યાંકન કર્યું .
- ❖ દરરોજ ધોરણ-૫ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં મૂળાક્ષરો અને બારાક્ષરી બોલાવવાનું શરૂ કરતાં લેખન કાર્યમાં સુધારો થયો દરરોજ ધોરણ-૭ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં કવિ-લેખકોના પરિચય કરાવવાથી બાળકો રસપૂર્વક અભ્યાસ કરતાં થયાં .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

ડો. મનાલી એન.દેસાઈ

આચાર્યશ્રી , કડોદ કુમાર પ્રાથમિક શાળા.

કડોદ.તા.-બારડોલી , જિ.-સુરત.

❖ પ્રસ્તાવના

શિક્ષણના સામાન્ય નિયમોને ધ્યાનમાં રાખી કે પાયામાં રાખી કોઈ એક સમસ્યા પરત્વે કોઈ નવીન સત્ય કે મૂલ્ય તેના નિરાકરણ માટે શોધવામાં આવે ત્યારે તે નવીન સત્ય કે મૂલ્ય શોધવાની પ્રક્રિયા શિક્ષણમાં ક્રિયાત્મક સંશોધનને નામે ઓળખાય છે .

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

શિક્ષક પોતાના વર્ગખંડનાં શિક્ષણકાર્ય અને શાળાની પ્રવૃત્તિઓમાં કેટલીક સમસ્યા અનુભવે છે . આ સમસ્યાઓને વૈજ્ઞાનિક ઢબે ઉકેલવામાં આવે છે .

❖ સમસ્યા

કડોદ કુમાર પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬-અના વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં પ્રાદેશિકતા જોવા મળે છે .

❖ સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

- વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં જોવા મળતી પ્રાદેશિકતાનો અભ્યાસ કરવો .

❖ સંશોધનના પેટા હેતુ

- વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં જોવા મળતી પ્રાદેશિકતા જાણવી.
- વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં જોવા મળતી પ્રાદેશિકતા અંગેના કારણો જાણવા .
- વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં જોવા મળતી પ્રાદેશિકતા અંગેના કારણો જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા યોગ્ય પગલાં લેવા.
- વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં જોવા મળતી પ્રાદેશિકતા અંગેના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર ચકાસવી .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં કેવા પ્રકારની પ્રાદેશિકતા હશે ?
- વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં જોવા મળતી પ્રાદેશિકતા અંગેના કારણો કયા હશે ?
- વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં જોવા મળતી પ્રાદેશિકતા અંગેના કારણો જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં જોવા મળતી પ્રાદેશિકતા અંગેના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

કડોદ કુમાર પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬-અના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ આ સંશોધન માટે નમૂના તરીકે પસંદ કરવામાં આવ્યા હતાં .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

ઘોરણ - ૬ અ ના વિદ્યાર્થીઓમાં લેખિત તેમજ મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં ભાષામાં પ્રાદેશિકતાઓ દૂર કરવા માટે વર્ગનું વાતાવરણ જીવંત તેમજ સુંદરબનાવવાથી ઘોરણ - ૬ અ ના વિદ્યાર્થીઓમાં પ્રાદેશિકતા ધીરે-ધીરે દૂર થવા આવી હતી .

વિદ્યાર્થીઓમાં જે ગભરાટ હતો તે દૂર કરાયો . વિદ્યાર્થીઓને વાર્તાઓ લખાવી તેમજ કાવ્ય લખાવી . પ્રાર્થનામાં રોજ વાર્તાઓ મોઢે કરાવી બોલાવડાવી . કોઈ નેતા-મહાપુરુષ વિશે બોલાવડાવી મહાવરો કરાવવામાં આવ્યો જેથી તેમની ભાષામાં પ્રાદેશિકતા ધીરે-ધીરે દૂર થતા જણાઈ . લેખિત-મૌખિક અભિવ્યક્તિને અનુરૂપ વિવિધ સ્પર્ધાઓનું આયોજન શાળામાં કરવામાં આવ્યું જેથી તેમનો સ્ટેજ ડર પણ દૂર થયો .

(૯)

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

પ્રિતેશકુમાર પી. પટેલ

સાંણધરા-ઉમરા પ્રાથમિક શાળા

તા-મહુવા , જિ.-સુરત .

• પ્રસ્તાવના

આજના કોમ્પ્યુટર યુગમાં ડગલે ને પગલે પોતાને પ્રસ્તુત કરવા માટે ભાષાનો જ ઉપયોગ થાય છે માટે જ કહેવાય છે કે , સામાજિક વિજ્ઞાન દરેક વિષય અને સફળ વ્યવહારની જનેતા છે . આથી જે બાળક ભાષામાં રસ ન લે તો, તેના ભવિષ્ય માટે ખૂબ જ નુકશાનકારક બની શકે તેમ છે . નવી શિક્ષણ નીતિ-૨૦૨૦માં પણ સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયને ખૂબ જ મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે . તેવા સમયે વર્ગખંડની સ્થિતિ જોતાં વર્ગખંડની શિક્ષણ પ્રણાલીમાં ઉપચારાત્મક શિક્ષણની જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં રાખી એક પદ્ધતિસરના માર્ગદર્શનની બાબતના આધારે આ ક્રિયાત્મક સંશોધન હાથ ધરાયું છે .

• સમસ્યા

ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં નકશાપૂર્તિમાં થતી ભૂલોનું નિવારણ

• સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

સાંણધરા-ઉમરા પ્રાથમિક શાળાના ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં નકશાપૂર્તિમાં થતી ભૂલોનું નિવારણ કરવું .

• સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં નકશા વાંચન અને લેખન પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકોને નકશાપૂર્તિમાં પડતી મુશ્કેલી દૂર કરવી .
- બાળકોને નકશાના વાંચન અને લેખન અને પૂર્તિનો મહાવરો કરી વાંચતા-લખતાં કરવાં.

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- .ટના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં નકશાપૂર્તિમાં થતી ભૂલો કઈ હશે ?
- .ટના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં નકશાપૂર્તિમાં થતી ભૂલો પાછળના કારણો કયા હશે ?
- .ટના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં નકશાપૂર્તિમાં થતી ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધો.ટના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં નકશાપૂર્તિમાં થતી ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

સાંણધરા-ઉમરા પ્રાથમિક શાળાના ધો.ટના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ , દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- વિદ્યાર્થીઓને રોજ-રોજ નકશામાં સ્થળો બતાવી બોલાવતાં રસ પડ્યો .
- વિદ્યાર્થીઓને નકશા વાંચન-લેખન સંબંધી સ્પર્ધામાં મજા આવી .
- શાળામાં દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો દ્વારા નકશાપૂર્તિ શીખવવામાં આવતા બાળકોને રસ પડ્યો .અને અવલોકન અને પ્રશ્નાવલિ વડે મૂલ્યાંકન કર્યું .
- દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય શૈક્ષણિક સાધનોની મદદથી નકશા સ્થાનનું શિક્ષણકાર્ય કરાવવાથી બાળકોની સમજ વધુ વિકસી .
- અવલોકન અને પ્રશ્નાવલિ વડે મૂલ્યાંકન કર્યું .
- દરરોજ ધોરણ-૮ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં નકશા વાંચન-લેખન અને નકશાપૂર્તિનો વારંવાર મહાવરો કરાવવાથી નકશાપૂર્તિમાં થતી ભૂલો નિવારી શકવામાં સફળતા મળી . .

(૧૦)

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

રીંકલબેન વી. પટેલ

નિયોલ પ્રાથમિક શાળા ,

તા-પલસાણા , જિ.-સુરત .

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

શિક્ષક પોતાના વર્ગખંડનાં શિક્ષણકાર્ય અને શાળાની પ્રવૃત્તિઓમાં કેટલીક સમસ્યા અનુભવે છે . આ સમસ્યાઓને વૈજ્ઞાનિક ઢબે ઉકેલવામાં આવે છે .

❖ સમસ્યા

ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં જોડાક્ષરોના વાંચન અને લેખનમાં થતી ભૂલોનું નિવારણ

• સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

નિયોલ પ્રાથમિક શાળાના ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં જોડાક્ષરોના વાંચન અને લેખનમાં થતી ભૂલોનું નિવારણ

• સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો ગુજરાતી વિષયમાં જોડાક્ષરોના વાંચન અને લેખન પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો ગુજરાતી વિષય પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકોને જોડણી લેખનકાર્યમાં પડતી મુશ્કેલી દૂર કરવી .
- બાળકોને જોડાક્ષરોના વાંચન અને લેખનનો મહાવરો કરી વાંચતા-લખતાં કરવાં .

- બાળકના વાંચન આત્મવિશ્વાસમાં વધારો થાય .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં જોડાક્ષરોના વાંચન અને લેખનમાં ભૂલો કઈ હશે ?
- ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં જોડાક્ષરોના વાંચન અને લેખનમાં ભૂલો પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં જોડાક્ષરોના વાંચન અને લેખનમાં ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં જોડાક્ષરોના વાંચન અને લેખનમાં ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

નિચોલ પ્રાથમિક શાળાના ધો.૮ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ , દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- વિદ્યાર્થીઓને રોજ-રોજ મૂળાક્ષરો સચિત્ર બતાવી બોલાવતાં રસ પડ્યો .
- વિદ્યાર્થીઓને મૂળાક્ષરો લેખન અને જોડણી લેખન સંબંધી સ્પર્ધામાં મજા આવી .
- શાળામાં જોડાક્ષરો અને મૂળાક્ષરો ગીત દ્વારા શીખવવામાં આવતા બાળકોને રસ પડ્યો .
- દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય શૈક્ષણિક સાધનોની મદદથી મૂળાક્ષરો તથા જોડાક્ષરવાળાં શબ્દોનું શિક્ષણકાર્ય કરાવવાથી બાળકોની સમજ વધુ વિકસી .
- અવલોકન અને પ્રશ્નાવલિ વડે મૂલ્યાંકન કર્યું .

- દરરોજ ધોરણ-૮ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં મૂળાક્ષરો , જોડાક્ષરવાળાં શબ્દો અને બારાક્ષરી બોલાવવાનું અને લખાવવાનું શરૂ કરતાં જોડાક્ષર વાંચન- લેખન કાર્યમાં સુધારો થયો

સંશોધક

બિનિતાબેન એન . મૈસુરીયા
પ્રાથમિક શાળા , અંભેટી ,
તા-પલસાણા , જિ.-સુરત .

❖ પ્રસ્તાવના

સંશોધકને ધો.૭માં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં જોડણી લેખનકાર્યમાં મુશ્કેલી જણાતી હતી . ઉપરાંત , વાલીઓ પણ બાળકોના શિક્ષણ પ્રત્યે ધ્યાન આપતા ન હતાં . આ પરિસ્થિતિમાં બાળક ગુજરાતી વિષયનું સામાન્ય જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી વ્યાવહારિક જીવનમાં પણ તેનો અસરકારક ઉપયોગ કરી શકે એ હેતુથી સંશોધકે આ સંશોધન કરવાનું વિચાર્યું .

❖ સમસ્યા

ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણી ભૂલોનું નિવારણ

● સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

અંભેટી પ્રાથમિક શાળાના ધો.૭ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણી ભૂલોનું નિવારણ કરવું

● સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો ગુજરાતી વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો ગુજરાતી વિષય પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકોને જોડણી લેખનકાર્યમાં પડતી મુશ્કેલી દૂર કરવી .
- બાળકોને મૂળાક્ષરો, જોડણીવાળા શબ્દો અને બારાક્ષરીનો મહાવરો કરી વાંચતા-લખતાં કરવાં.
- બાળકના આત્મવિશ્વાસમાં વધારો થાય .
- બાળકો ગોખણપટ્ટીથી છૂટકારો મેળવે અને શિક્ષણ કાર્યને વેગ મળે .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણી ભૂલો કઈ હશે ?
- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણી ભૂલો પાછળના કારણો કયા હશે ?

- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણી ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણી ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

અંભેટી પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ -૭ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ , દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- વિદ્યાર્થીઓને રોજ-રોજ મૂળાક્ષરો સચિત્ર બતાવી બોલાવતાં રસ પડ્યો .
- વિદ્યાર્થીઓને મૂળાક્ષરો લેખન અને જોડણી લેખન સંબંધી સ્પર્ધામાં મજા આવી .
- શાળામાં બારાક્ષરી અને મૂળાક્ષરો ગીત દ્વારા શીખવવામાં આવતા બાળકોને રસ પડ્યો .
- દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય શૈક્ષણિક સાધનોની મદદથી મૂળાક્ષરો તથા જોડણીવાળા શબ્દોનું શિક્ષણકાર્ય કરાવવાથી બાળકોની સમજ વધુ વિકસી .
- અવલોકન અને પ્રશ્નાવલિ વડે મૂલ્યાંકન કર્યું .
- દરરોજ ધોરણ-૭ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં મૂળાક્ષરો , જોડણીવાળા શબ્દો અને બારાક્ષરી બોલાવવાનું શરૂ કરતાં જોડણી લેખન કાર્યમાં સુધારો થયો .

સંશોધક

આશિષ પી.પંડ્યા

કરજણ પ્રા.શાળા

તા-કામરેજ , જિ.-સુરત .

❖ **પ્રસ્તાવના :** સંશોધકને ધો.૭માં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં જોડણી લેખનકાર્યમાં મુશ્કેલી જણાતી હતી . ઉપરાંત , વાલીઓ પણ બાળકોના શિક્ષણ પ્રત્યે ધ્યાન આપતા ન હતાં . આ પરિસ્થિતિમાં બાળક ગુજરાતી વિષયનું સામાન્ય જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી વ્યાવહારિક જીવનમાં પણ તેનો અસરકારક ઉપયોગ કરી શકે એ હેતુથી સંશોધકે આ સંશોધન કરવાનું વિચાર્યું .

❖ સમસ્યા

ધો.૮નાવિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં વાર્તા કથનની સમસ્યાનું નિદાન અને ઉપચાર

• સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

કરજણ પ્રા.શાળા ના ધો.૮નાવિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં વાર્તા કથનની સમસ્યાનું નિદાન અને ઉપચાર કરવું

• સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો ગુજરાતી વિષયમાં વાર્તા પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો ગુજરાતી વિષય પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકોને જોડણી લેખનકાર્યમાં પડતી મુશ્કેલી દૂર કરવી .
- બાળકોને મૂળાક્ષરો, જોડણીવાળા શબ્દો અને બારાક્ષરીનો મહાવરો કરી વાંચતા-લખતાં કરવાં.
- બાળકના આત્મવિશ્વાસમાં વધારો થાય .
- બાળકો ગોખણપદ્ધિથી છૂટકારો મેળવે અને શિક્ષણ કાર્યને વેગ મળે .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણી ભૂલો કઈ હશે ?

- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણી ભૂલો પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણી ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી ભાષામાં જોડણી ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

કરજણ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ -૮ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ , દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- વિદ્યાર્થીઓને રોજ-રોજ મૂળાક્ષરો સચિત્ર બતાવી બોલાવતાં રસ પડ્યો .
- વિદ્યાર્થીઓને મૂળાક્ષરો લેખન અને જોડણી લેખન સંબંધી સ્પર્ધામાં મજા આવી .
- શાળામાં બારાક્ષરી અને મૂળાક્ષરો ગીત દ્વારા શીખવવામાં આવતા બાળકોને રસ પડ્યો .
- દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય શૈક્ષણિક સાધનોની મદદથી મૂળાક્ષરો તથા જોડણીવાળા શબ્દોનું શિક્ષણકાર્ય કરાવવાથી બાળકોની સમજ વધુ વિકસી .
- અવલોકન અને પ્રશ્નાવલિ વડે મૂલ્યાંકન કર્યું .
- દરરોજ ધોરણ-૮ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં મૂળાક્ષરો , જોડણીવાળા શબ્દો અને બારાક્ષરી બોલાવવાનું શરૂ કરતાં જોડણી લેખન કાર્યમાં સુધારો થયો .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

મયુરકુમાર એલ. સરતેજા

પાસોદરા પ્રાથમિક શાળા ,

તા-કામરેજ , જિ.-સુરત .

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

• સમસ્યા

ધો.૬ના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં અવયવ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી

• સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

પાસોદરા પ્રાથમિક શાળાના ધો.૬ના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં અવયવ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી

• સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો ગણિત વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો ઘડિયા મૌખિક અને લેખિત રીતે વાંચન કરતાં થાય .
- બાળકોની ગણિત વિષયની કયાશ દૂર કરવી .
- અવયવોના જ્ઞાન દ્વારા બાળકોમાં વૈચારિક શક્તિ ખીલે .
- ગણિતનો વ્યવહારિક ઉપયોગ કરતાં શીખે .
- ગણિતની પાયાની સંકલ્પનાનું જ્ઞાન મેળવી વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરતો થાય .

સંશોધનના પ્રશ્નો

❖ ધો.૬ના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં અવયવ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી

કઈ હશે?

- ❖ ધો.કના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં અવયવ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ❖ ધો.કના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં અવયવ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ❖ ધો.કના વિદ્યાર્થીઓને ગણિત વિષયમાં અવયવ એકમ સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

પાસોદરા પ્રાથમિક શાળાના ધો.કના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- ❖ પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે ગણિત વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- ❖ ગણિતમાં પાયાની કયાશ દૂર થતાં ગણિત વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- ❖ દરરોજ ધોરણ-કના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં સંખ્યા વાંચન , લેખન અને ઘડિયા જ્ઞાનના મહાવરને લીધે ગણિત વિષયમાં અવયવ જ્ઞાનના પાયાના કૌશલ્યોની કયાશ દુર થઈ હતી .
- ❖ વિવિધ ગાણિતિક પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની ગાણિતિક કાર્યશક્તિ ખીલી છે જેથી ગણિત વિષયમાં તેઓને રસ પડ્યો છે .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

પરમાર દ્વીકલ બી.

પ્રાથમિક શાળા કુમકોતર

તા.- મહુવા , સુરત .

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

સંશોધકને ધો.૭માં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં પાઠનાં લેખક કે પાત્ર કૃતિ કર્તાની ઓળખ અને સાહિત્ય સ્વરૂપને સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી જણાતી હતી . ઉપરાંત , વાલીઓ પણ બાળકોના શિક્ષણ પ્રત્યે ધ્યાન આપતા ન હતાં . આ પરિસ્થિતિમાં બાળક ગુજરાતી વિષયનું સામાન્ય જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી વ્યાવહારિક જીવનમાં પણ તેનો અસરકારક ઉપયોગ કરી શકે એ હેતુથી સંશોધકે આ સંશોધન કરવાનું વિચાર્યું .

❖ સમસ્યા

ધો.૭માં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં પાઠનાં લેખક કે પાત્ર કૃતિ કર્તાની ઓળખ અને સાહિત્ય સ્વરૂપને સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી

- સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ
પ્રાથમિક શાળા કુમકોતરના ધો.૭માં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં પાઠનાં લેખક કે પાત્ર કૃતિ કર્તાની ઓળખ અને સાહિત્ય સ્વરૂપને સમજવામાં પડતી મુશ્કેલીઓનો અભ્યાસ કરવો .
- સંશોધનના પેટા હેતુ
 - બાળકો ગુજરાતી વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .

- બાળકો ગુજરાતી વિષય પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકોને લેખક અને કવિઓની ઓળખ કરવામાં પડતી મુશ્કેલી દૂર કરવી .
- બાળકોને પાઠના પ્રકાર અને કાવ્યના પ્રકારોની ઓળખ કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ દૂર કરવી .
- બાળકના આત્મવિશ્વાસમાં વધારો થાય .
- બાળકો ગોખણપદ્ધિથી છૂટકારો મેળવે .
- શિક્ષણ કાર્યને વેગ મળે .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- ધો.૭માં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં પાઠનાં લેખક કે પાત્ર કૃતિ કર્તાની ઓળખ અને સાહિત્ય સ્વરૂપને સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી કઈ હશે ?
- ધો.૭માં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં પાઠનાં લેખક કે પાત્ર કૃતિ કર્તાની ઓળખ અને સાહિત્ય સ્વરૂપને સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ધો.૭માં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં પાઠનાં લેખક કે પાત્ર કૃતિ કર્તાની ઓળખ અને સાહિત્ય સ્વરૂપને સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધો.૭માં વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયમાં પાઠનાં લેખક કે પાત્ર કૃતિ કર્તાની ઓળખ અને સાહિત્ય સ્વરૂપને સમજવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

પ્રાથમિક શાળા કુમકોતરના ધોરણ -૭ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ , દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- વિદ્યાર્થીઓને રોજ-રોજ સાહિત્ય પ્રકાર વિશે સચિત્ર સમજાવતાં રસ પડ્યો .
- વિદ્યાર્થીઓને લાઈબ્રેરીમાં સાહિત્ય પ્રકાર અને કવિ-લેખક વિશેના પુસ્તકો વાંચવા માટે આપતાં તેમને સાહિત્યમાં રસ પડ્યો .
- શાળામાં કવિ મુશાયરા અને લેખકોના વક્તવ્ય ગોઠવવાથી બાળકોને રસ પડ્યો .
- દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય શૈક્ષણિક સાધનોની મદદથી શિક્ષણકાર્ય કરાવવાથી બાળકોની સમજ વધુ વિકસી .
- અવલોકન અને પ્રશ્નાવલિ વડે મૂલ્યાંકન કર્યું .
- દરરોજ ધોરણ-૭ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં કવિ-લેખકોના પરિચય કરાવડાવવાથી બાળકો રસપૂર્વક અભ્યાસ કરતાં થયાં .

(૧૫)

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

પટેલ પ્રિયંકાબેન એ.

પ્રાથમિક બુનિયાદી શાળા, અનાવલ,

તા.-મહુવા, જિ.-સુરત.

❖ પ્રસ્તાવના

શિક્ષણના સામાન્ય નિયમોને ધ્યાનમાં રાખી કે પાયામાં રાખી કોઈ એક સમસ્યા પરત્વે કોઈ નવીન સત્ય કે મૂલ્ય તેના નિરાકરણ માટે શોધવામાં આવે ત્યારે તે નવીન સત્ય કે મૂલ્ય શોધવાની પ્રક્રિયા શિક્ષણમાં ક્રિયાત્મક સંશોધનને નામે ઓળખાય છે .

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

શિક્ષક પોતાના વર્ગખંડનાં શિક્ષણકાર્ય અને શાળાની પ્રવૃત્તિઓમાં કેટલીક સમસ્યા અનુભવે છે . આ સમસ્યાઓને વૈજ્ઞાનિક ઢબે ઉકેલવામાં આવે છે .

❖ સમસ્યા

ધોરણ ૮ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર લેખન કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓનો

અભ્યાસ

❖ સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

ધોરણ ૮ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર લેખન કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓનો અભ્યાસ કરવો .

❖ સંશોધનના પેટા હેતુ

- ધોરણ ૮ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર લેખન કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ જાણવી .

- ધોરણ ૮ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર લેખન કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ પાછળના કારણો જાણવા .
- ધોરણ ૮ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર લેખન કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટેના પગલાંઓ લેવા .
- ધોરણ ૮ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર લેખન કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર ચકાસવી .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- ધોરણ ૮ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર લેખન કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ કઈ હશે ?
- ધોરણ ૮ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર લેખન કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ધોરણ ૮ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર લેખન કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધોરણ ૮ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર લેખન કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

પ્રાથમિક બુનિયાદી શાળા અનાવલના ધોરણ ૮ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ આ સંશોધન માટે નમૂના તરીકે પસંદ કરવામાં આવ્યા હતાં .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

ઘોરણ ૮ ના વિદ્યાર્થીઓમાં સ્વતંત્ર લેખન અભિવ્યક્તિમાં મુશ્કેલીઓ દૂર કરવા માટે વર્ગનું વાતાવરણ જીવંત તેમજ સુંદર બનાવવાથી ઘોરણ ૮ ના વિદ્યાર્થીઓમાં સ્વતંત્ર લેખન અભિવ્યક્તિમાં મુશ્કેલીઓ -ધીરે દૂર થવા આવી હતી .

વિદ્યાર્થીઓમાં જે ગભરાટ હતો તે દૂર કરાયો . વિદ્યાર્થીઓને વાર્તાઓ લખાવી તેમજ કાવ્ય લખાવી . પ્રાર્થનામાં રોજ વાર્તાઓ મોઢે કરાવી બોલાવડાવી . કોઈ નેતા-મહાપુરુષ વિશે બોલાવડાવી મહાવરો કરાવવામાં આવ્યો જેથી તેમની ભાષામાં પ્રાદેશિકતા ધીરે-ધીરે દૂર થતા જણાઈ . લેખિત-મૌખિક અભિવ્યક્તિને અનુરૂપ વિવિધ સ્પર્ધાઓનું આયોજન શાળામાં કરવામાં આવ્યું જેથી તેમનો સ્ટેજ ડર પણ દૂર થયો .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

મયુરકુમાર એલ. સરતેજા

પાસોદરા પ્રાથમિક શાળા ,

તા-કામરેજ , જિ.-સુરત .

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

● સમસ્યા

ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાન વિષયના સાધનો અને વૈજ્ઞાનિકોને ઓળખવામાં પડતી મુશ્કેલીઓનો અભ્યાસ

● સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

પ્રાથમિક શાળાના ઉમરા ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાન વિષયના સાધનો અને વૈજ્ઞાનિકોને ઓળખવામાં પડતી મુશ્કેલીઓનો અભ્યાસ

● સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો વિજ્ઞાન વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો વિજ્ઞાનના પ્રયોગના સાધનો ઓળખે .
- બાળકો વૈજ્ઞાનિકો અને તેમની શોધ વિશે જાણે .
- બાળકોની વિજ્ઞાન વિષયની કયાશ દૂર કરવી .
- વિજ્ઞાનના જ્ઞાન દ્વારા બાળકોમાં વૈચારિક શક્તિ ખીલે .
- વિજ્ઞાનના સાધનોનો વ્યવહારિક ઉપયોગ કરતાં શીખે .
- વૈજ્ઞાનિકોના પ્રાદાન વિશે સમજતો થાય .

● સંશોધનના પ્રશ્નો

- ❖ ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાન વિષયના સાધનો અને વૈજ્ઞાનિકોને ઓળખવામાં પડતી મુશ્કેલી કઈ હશે?
- ❖ ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાન વિષયના સાધનો અને વૈજ્ઞાનિકોને ઓળખવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ❖ ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાન વિષયના સાધનો અને વૈજ્ઞાનિકોને ઓળખવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ❖ ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાન વિષયના સાધનો અને વૈજ્ઞાનિકોને ઓળખવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

પ્રાથમિક શાળા ઉમરાના ધો.૭ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે વિજ્ઞાન વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- બાળકોને પ્રયોગના સાધનો અને વૈજ્ઞાનિકો વિશે ઓળખ અને સમજ વિકસી.
- દરરોજ ધોરણ-૭ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં પ્રયોગના સાધનો અને વૈજ્ઞાનિકો વિશે રોજ ટી.એલ.એમ. વડે સમજ અપાતા તેઓની વિજ્ઞાન વિષયક કયાશ દૂર થઈ .
- વિવિધ વૈજ્ઞાનિક પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની વૈજ્ઞાનિક કાર્યશક્તિ ખીલી છે જેથી વિજ્ઞાન વિષયમાં તેઓને રસ પડ્યો છે .

- દરરોજ ધોરણ-૬ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં સંખ્યા વાંચન , લેખન અને ઘડિયા જ્ઞાનના મહાવરણને લીધે ગણિત વિષયમાં અવયવ જ્ઞાનના પાયાના કૌશલ્યોની કયાશ દુર થઈ હતી .
- વિવિધ ગાણિતિક પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની ગાણિતિક કાર્યશક્તિ ખીલી છે જેથી ગણિત વિષયમાં તેઓને રસ પડ્યો છે .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

જયમીનકુમાર એચ. પટેલ

કાછલ પ્રાથમિક શાળા ,

તા-મહુવા , જિ.-સુરત

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

● સમસ્યા

ધો.કના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વિષયમાં પડતી મુશ્કેલીઓનો અભ્યાસ

● સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

કાછલ પ્રાથમિક શાળાના ધો.ક ના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વિષયમાં પડતી મુશ્કેલીઓનો અભ્યાસ

● સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો અંગ્રેજી વિષયમાં વિચારો વ્યક્ત કરતાં શીખે .
- બાળકો અંગ્રેજી ભાષા પ્રત્યે અભિરુચિ કેળવે .
- બાળકો અંગ્રેજી ભાષા પર પ્રભુત્વ વધારે ..
- બાળકોની અંગ્રેજી વિષયની કયાશ દૂર કરવી .
- બાળકો અંગ્રેજી ભાષાના લેખન કાર્ય અંગે પાયાનું જ્ઞાન મેળવે ..

● સંશોધનના પ્રશ્નો

- ❖ ધો.કના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વિષયમાં પડતી મુશ્કેલી કઈ હશે?
- ❖ ધો.કના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વિષયમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો કયા હશે ?

❖ ધો.૬ના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી વિષયમાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?

❖ ધો.૭ ના વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાન વિષયના સાધનો અને વૈજ્ઞાનિકોને ઓળખવામાં પડતી મુશ્કેલી પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

કાછલ પ્રાથમિક શાળાના ધો.૬ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે અંગ્રેજી વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- બાળકોને અંગ્રેજી કેપિટલ લેટર અને ચિન્હોની ઓળખ અને સમજ વિકસી.
- દરરોજ ધોરણ-૬ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં અંગ્રેજી મૂળાક્ષરો વિશે રોજ ટી.એલ.એમ. વડે સમજ અપાતા તેઓની અંગ્રેજી વિષયક કયાશ દૂર થઈ .
- વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની અંગ્રેજી વિષયક કેપિટલ મૂળાક્ષરોના લેખન અને ચિન્હોના ઉપયોગ વિશે મુશ્કેલી દૂર થઈ .વિવિધ ગાણિતિક પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની ગાણિતિક કાર્યશક્તિ ખીલી છે જેથી ગણિત વિષયમાં તેઓને રસ પડ્યો છે .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

યાદવ પ્રવિણાબેન ડી.

એના પ્રાથમિક શાળા ,

તા-મહુવા , જિ.-સુરત.

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

● સમસ્યા

ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓ ધન અને ધનમૂળના દાખલાં ગણવામાં ભૂલો કરે છે

● સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

એના પ્રાથમિક શાળાના ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓ ધન અને ધનમૂળના દાખલાં ગણવામાં ભૂલો કરે છે

● સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો ગણિત વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો ધન-ધનમૂળ એકમ પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકો ઘડિયા મૌખિક અને લેખિત રીતે વાંચન કરતાં થાય .
- બાળકોની ગણિત વિષયની કયાશ દૂર કરવી .
- ધન-ધનમૂળ ના જ્ઞાન દ્વારા બાળકોમાં વૈચારિક શક્તિ ખીલે .
- ગણિતનો વ્યવહારિક ઉપયોગ કરતાં શીખે .
- ગણિત વિષયની અગત્યતા સમજતો થાય .
- ગણિતની પાયાની સંકલ્પનાનું જ્ઞાન મેળવી વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરતો થાય..
- સંશોધનના પ્રશ્નો

- ❖ ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓ ધન અને ધનમૂળના દાખલાં ગણવામાં ભૂલો કઈ હશે?
- ❖ ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓ ધન અને ધનમૂળના દાખલાં ગણવામાં ભૂલો પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ❖ ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓ ધન અને ધનમૂળના દાખલાં ગણવામાં ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ❖ ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓ ધન અને ધનમૂળના દાખલાં ગણવામાં ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

એના પ્રાથમિક શાળાના ધો.૮ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- ❖ પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે ગણિત વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- ❖ બાળકોને ગણિતમાં ધન-ધનમૂળ વિશે ઓળખ અને સમજ વિકસી.
- ❖ દરરોજ ધોરણ-૮ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં ધન-ધનમૂળ વિશે મહાવરો કરાવતાં ગણિત વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .
- ❖ વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની ગણિત વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

અક્ષય એન.પ્રજાપતિ

મુળદ પ્રાથમિક શાળા ,

તા-ઓલપાડ , જિ.-સુરત.

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

● સમસ્યા

ઘો.ટના વિદ્યાર્થીઓને દાખલાં ગણવામાં ભૂલો કરે છે

● સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

મુળદ પ્રાથમિક શાળાના ઘો.ટના વિદ્યાર્થીઓ દાખલાં ગણવામાં ભૂલો કરે છે

● સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો ગણિત વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો ધન-ધનમૂળ એકમ પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકો ઘડિયા મૌખિક અને લેખિત રીતે વાંચન કરતાં થાય .
- બાળકોની ગણિત વિષયની કયાશ દૂર કરવી .
- ધન-ધનમૂળ ના જ્ઞાન દ્વારા બાળકોમાં વૈચારિક શક્તિ ખીલે .
- ગણિતનો વ્યવહારિક ઉપયોગ કરતાં શીખે .
- ગણિત વિષયની અગત્યતા સમજતો થાય .
- ગણિતની પાયાની સંકલ્પનાનું જ્ઞાન મેળવી વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરતો થાય..

● સંશોધનના પ્રશ્નો

❖ ઘો.ટના વિદ્યાર્થીઓ દાખલાં ગણવામાં ભૂલો કઈ હશે?

- ❖ ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓ દાખલાં ગણવામાં ભૂલો પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ❖ ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓ દાખલાં ગણવામાં ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ❖ ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓ દાખલાં ગણવામાં ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

મુળદ પ્રાથમિક શાળાના ધો.૮ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- ❖ પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે ગણિત વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- ❖ બાળકોને ગણિતમાં ઓળખ અને સમજ વિકસી.
- ❖ દરરોજ ધોરણ-૮ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં મહાવરો કરાવતાં ગણિત વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .
- ❖ વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની ગણિત વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .

(૨૦)

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

શશિકાંત એસ.રાહોડ

હનુમાન ફળિયા પ્રાથમિક શાળા ,

તા-મહુવા, જિ.-સુરત.

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

● સમસ્યા

ધો.પના વિદ્યાર્થીઓને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં થતી ભૂલોનું નિવારણ

● સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

હનુમાન ફળિયા પ્રાથમિક શાળાના ધો.પના વિદ્યાર્થીઓને મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં થતી ભૂલોનું નિવારણ કરવું .

● સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો ગુજરાતી વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો ગુજરાતી પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકો મૌખિક અને લેખિત રીતે વાંચન કરતાં થાય .
- બાળકોની ગુજરાતી વિષયની કચાશ દૂર કરવી .
- ગુજરાતીના જ્ઞાન દ્વારા બાળકોમાં વૈચારિક શક્તિ ખીલે .
- ગુજરાતીનો વ્યવહારિક ઉપયોગ કરતાં શીખે .
- ગુજરાતી વિષયની અગત્યતા સમજતો થાય .
- ગુજરાતીની પાયાની સંકલ્પનાનું જ્ઞાન મેળવી વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરતો થાય..
- સંશોધનના પ્રશ્નો

- ❖ ધો.પના વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં ભૂલો કઈ હશે?
- ❖ ધો.પના વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં ભૂલો પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ❖ ધો.પના વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ❖ ધો.પના વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં ભૂલો પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

હનુમાન ફળિયા પ્રાથમિક શાળાના ધો.પ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- ❖ પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો.
- ❖ બાળકોને ગણિતમાં ઓળખ અને સમજ વિકસી.
- ❖ દરરોજ ધોરણ-પ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં મહાવરો કરાવતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .
- ❖ વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની મૌખિક અભિવ્યક્તિમાં વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

કિરણબેન ટી. પટેલ

ડભારી પ્રાથમિક શાળા

તા.- ઓલપાડ , સુરત

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

સંશોધકને ડભારી પ્રાથમિક શાળામાં ધોરણ ૬ થી ૮ ના બાળકોમાંથી અમુક બાળકોને ગણિત વિષયમાં ભૂમિતિના પાયાના કૌશલ્યોની કચાશ જણાતી હતી . ઉપરાંત , વાલીઓ પણ બાળકોના શિક્ષણ પ્રત્યે ધ્યાન આપતા ન હતાં . આ પરિસ્થિતિમાં બાળક ગણિતનું સામાન્ય જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી વ્યાવહારિક જીવન માટે જરૂરી ગણિતનું પાયાનું જ્ઞાન મેળવી આગળ વધી શકે તે અપેક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને ગણિતમાં અને તેમાં પણ ભૂમિતિમાં રસ લેતાં કરવા આ સંશોધન હાથ ધર્યું છે .

❖ સમસ્યા

ડભારી પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે અણગમો ધરાવે છે.

• સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

ડભારી પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે અણગમો કેમ ધરાવે છે તેનો અભ્યાસ કરવો .

સંશોધનના પેટા હેતુ

- ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે અણગમાનો અભ્યાસ કરવો .
- ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો જાણવા.
- ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટેના પગલાંઓ લેવા .
- ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર ચકાસવી .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે કેવો અણગમો ધરાવતાં હશે ?
- ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો કયા હશે ?
- ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓ ભૂમિતિ વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

ડભારી પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ -૬ થી ૮ ના ના ૨૪ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ , દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- વિદ્યાર્થીઓને નવી-નવી પ્રવૃત્તિઓ કરાવવાથી ભૂમિતિ વિષયમાં રસ પડ્યો .
- વિદ્યાર્થીઓને આકારોની ઓળખ અને સમજ આપવાથી ભૌમિતિક આકારો જાતે દોરતાં અને બનાવતાં થયાં .
- જૂથમાં શિક્ષણકાર્ય કરાવવાથી બાળકો સંઘભાવનાથી જાતે શીખાતા થયાં .
- દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય શૈક્ષણિક સાધનોની મદદથી શિક્ષણકાર્ય કરાવવાથી બાળકોની સમજ વધુ વિકસી .
- અવલોકન અને પ્રશ્નાવલિ વડે મૂલ્યાંકન કર્યું .
- દરરોજ ધોરણ-૬ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં ભૌમિતિક શબ્દો , સંકલ્પનાઓ અને આકારો વિશે સમજ આપી પ્રવૃત્તિ કરાવતાં તેમનો ભૂમિતિ વિષયમાં અણગમો દૂર થયો .

(૨૨)

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

જગદીશ જી . પટેલ

નગોડ પ્રાથમિક શાળા

તા.- કામરેજ , સુરત

❖ પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

સંશોધકને પ્રાથમિક શાળામાં ધોરણ ૬ ના બાળકોમાંથી અમુક બાળકોને ગણિત વિષયમાં ભૂમિતિના પાયાના કૌશલ્યોની કચાશ જણાતી હતી . ઉપરાંત , વાલીઓ પણ બાળકોના શિક્ષણ પ્રત્યે ધ્યાન આપતા ન હતાં . આ પરિસ્થિતિમાં બાળક ગણિતનું સામાન્ય જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી વ્યાવહારિક જીવન માટે જરૂરી ગણિતનું પાયાનું જ્ઞાન મેળવી આગળ વધી શકે તે અપેક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને ગણિતમાં અને તેમાં પણ ભૂમિતિમાં રસ લેતાં કરવા આ સંશોધન હાથ ધર્યું છે .

❖ સમસ્યા

નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષય પ્રત્યે અણગમો ધરાવે છે.

- સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષય પ્રત્યે અણગમો

કેમ ધરાવે છે તેનો અભ્યાસ કરવો .

સંશોધનના પેટા હેતુ

- નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષય પ્રત્યે અણગમાનો અભ્યાસ કરવો .
- નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો જાણવા.
- નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટેના પગલાંઓ લેવા .
- નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર ચકાસવી .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષય પ્રત્યે કેવો અણગમો ધરાવતાં હશે ?
- નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો કયા હશે ?
- નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ૬ ના વિદ્યાર્થીઓ ગણિત વિષય પ્રત્યે અણગમા પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

નગોડ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ -૬ ના ૨૪ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ , દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- વિદ્યાર્થીઓને નવી-નવી પ્રવૃત્તિઓ કરાવવાથી ગણિત વિષયમાં રસ પડ્યો .
- વિદ્યાર્થીઓને આકારોની ઓળખ અને સમજ આપવાથી ભૌમિતિક આકારો જાતે દોરતાં અને બનાવતાં થયાં .
- જૂથમાં શિક્ષણકાર્ય કરાવવાથી બાળકો સંઘભાવનાથી જાતે શીખાતા થયાં .
- દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય શૈક્ષણિક સાધનોની મદદથી શિક્ષણકાર્ય કરાવવાથી બાળકોની સમજ વધુ વિકસી .
- અવલોકન અને પ્રશ્નાવલિ વડે મૂલ્યાંકન કર્યું .
- દરરોજ ધોરણ-5ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં ભૌમિતિક શબ્દો , સંકલ્પનાઓ અને આકારો વિશે સમજ આપી પ્રવૃત્તિ કરાવતાં તેમનો ભૂમિતિ વિષયમાં અણગમો દૂર થયો .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

મચ્છિન્દ્ર ઉખા પાટીલ

ઉ.શિ. મા.સ.ગો.'ગુરુજી' પ્રા.શા.નં. ૨૨૩

ઉધના , સુરત.

પ્રસ્તાવના

આજના કોમ્પ્યુટર યુગમાં ડગલે ને પગલે પોતાને પ્રસ્તુત કરવા માટે ભાષાનો જ ઉપયોગ થાય છે માટે જ કહેવાય છે કે , ભાષા દરેક વિષય અને સફળ વ્યવહારની જનેતા છે . આથી જ બાળક ભાષામાં રસ ન લે તો, તેના ભવિષ્ય માટે ખૂબ જ નુકશાનકારક બની શકે તેમ છે . નવી શિક્ષણ નીતિ-૨૦૨૦માં પણ ભાષા વિષયને ખૂબ જ મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે . તેવા સમયે વર્ગખંડની સ્થિતિ જોતાં વર્ગખંડની શિક્ષણ પ્રણાલીમાં ઉપચારાત્મક શિક્ષણની જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં રાખી એક પદ્ધતિસરના માર્ગદર્શનની બાબતના આધારે આ ક્રિયાત્મક સંશોધન હાથ ધરાયું છે .

મા.સ.ગો.'ગુરુજી' પ્રા.શા. નં. ૨૨૩ સાંઈબાબાનગર પ્રાથમિક શાળાનાં ધોરણ - ૮ના વર્ગ-અ ના બાળકોની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનમાં પાયાના કૌશલ્યોની કચાશ જણાતી હતી. ઉપરાંત વાલીઓ પણ તે બાળકોના વાંચન - સમીક્ષાત્મક લેખન તરફ ધ્યાન આપતાં નથી . આ પરિસ્થિતિના સંદર્ભમાં બાળક ભાષાનું સામાન્ય જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી વ્યાવહારિક જીવન માટે જરૂરી ભાષાના પાયાનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી વ્યાવહારિક જીવન માટે જરૂરી ભાષાના પાયાનું જ્ઞાન મેળવી આગળ વધી શકે તે અપેક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને ભાષામાં રસ લેતાં કરવા આ પ્રયોગ હાથ ધર્યો છે . **સમસ્યા**

ધોરણ ૮-અના વિદ્યાર્થીઓની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનના પાયાના કૌશલ્યોની કચાશ જાણવી અને તેનું નિવારણ કરવું

❖ સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

ધોરણ ૮-અના વિદ્યાર્થીઓની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનના પાયાના કૌશલ્યોની કચાશ જાણવી અને તેનું નિવારણ કરવું

❖ સંશોધનના પેટા હેતુ

- ધોરણ ૮-અના વિદ્યાર્થીઓની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનના પાયાના કૌશલ્યોની ક્યાશ જાણવી
- ધોરણ ૮-અના વિદ્યાર્થીઓની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનના પાયાના કૌશલ્યોની ક્યાશ પાછળના કારણો જાણવા .
- ધોરણ ૮-અના વિદ્યાર્થીઓની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનના પાયાના કૌશલ્યોની ક્યાશ પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટેના પગલાંઓ લેવા .
- ધોરણ ૮-અના વિદ્યાર્થીઓની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનના પાયાના કૌશલ્યોની ક્યાશ પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર ચકાસવી .

❖ સંશોધનના પ્રશ્નો

- ધોરણ ૮-અના વિદ્યાર્થીઓની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનના પાયાના કૌશલ્યોની ક્યાશ કઈ હશે ?
- ધોરણ ૮-અના વિદ્યાર્થીઓની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનના પાયાના કૌશલ્યોની ક્યાશ પાછળના કારણો ક્યા હશે ?
- ધોરણ ૮-અના વિદ્યાર્થીઓની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનના પાયાના કૌશલ્યોની ક્યાશ પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા ક્યા ક્યા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ધોરણ ૮-અના વિદ્યાર્થીઓની ભાષા વિષયમાં સમીક્ષાત્મક લેખનના પાયાના કૌશલ્યોની ક્યાશ પાછળના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

મા.સ.ગો .‘ગુરુજી’પ્રા.શા.નં.૨૨૩ નાં ધોરણ ૮ અ ના ૪૦ વિદ્યાર્થીઓ આ સંશોધન માટે નમૂના તરીકે પસંદ કરવામાં આવ્યા હતાં .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધપ્રવૃત્તિઓ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

❖ તારણ-પરિણામ

- પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે ભાષા વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- ભાષામાં પાઠની કયાશ દૂર થતાં ભાષા વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- ભાષામાં પુસ્તક વાંચન થકી સમીક્ષા લેખનની સમજણનો વિકાસ થતાં ભાષા વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
- વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની કાર્યશક્તિ ખીલી છે જેથી ભાષામાં તેઓને રસ પડ્યો છે .
- આ પદ્ધતિના અમલ દ્વારા બાળકોમાં ગોખણપટ્ટી દૂર થઈ અને વૈચારિક ક્ષમતા વધવાથી દીર્ઘ પ્રશ્નોનાં જવાબો લખવામાં હવે બાળકોને તકલીફ પડતી નથી .
- સંપૂર્ણ પાઠનો સાર તેઓ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં સમજાવી શકે છે .

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

કમલેશકુમાર એ. પરમાર

હલધર પ્રાથમિક શાળા ,

તા-કામરેજ , જિ.-સુરત.

પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

• સમસ્યા

ધો.ક ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી .

• સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

હલધર પ્રાથમિક શાળાના ધો.ક ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી .

• સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો સામાજિક વિજ્ઞાન પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકોની સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયની કયાશ દૂર કરવી .
- સામાજિક વિજ્ઞાનના જ્ઞાન દ્વારા બાળકોમાં વૈચારિક શક્તિ ખીલે .
- સામાજિક વિજ્ઞાનનો વ્યવહારિક ઉપયોગ કરતાં શીખે .
- સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયની અગત્યતા સમજતા થાય .
- સામાજિક વિજ્ઞાન પાયાની સંકલ્પનાનું જ્ઞાન મેળવી વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરતા થાય..
- સંશોધનના પ્રશ્નો

- ❖ ધો.૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી તે પાછળ કઈ મુશ્કેલી હશે?
- ❖ ધો.૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી તે માટેના કારણો કયા હશે ?
- ❖ ધો.૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી તે માટેના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ❖ ધો.૬ ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી તે માટેના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

હલધરૂ પ્રાથમિક શાળાના ધો.૬ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

● તારણ-પરિણામ

- ❖ પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
 - ❖ બાળકોને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય વિશે ઓળખ અને સમજ વિકસી.
 - ❖ દરરોજ ધોરણ-૮ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં સામાજિક વિજ્ઞાન વિશે મહાવરો કરાવતાં સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .
- વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ.

(૨૫)

ક્રિયાત્મક સંશોધન સાર

સંશોધક

પૂર્વીબેન ભાવસાર

નિશાળ ફળિયા પ્રાથમિક શાળા ,

તા-બારડોલી , જિ.-સુરત.

પ્રસ્તાવના

કોઠારી શિક્ષણપંચે કહ્યું છે કે રાષ્ટ્રનું ભાવિ તેના વર્ગખંડોમાં ઘડાય છે . જો આ વિધાનને સાર્થક કરવું હોય તો શાળાના શિક્ષકોએ તેમના વર્ગખંડોની સમસ્યાઓ અંગે જાગૃત થવું જોઈએ તેમને સંશોધનો દ્વારા ઉકેલવી જોઈએ શિક્ષકની આ એક અનિવાર્ય વ્યાવસાયિક જવાબદારી છે . કેળવણીના તંદુરસ્ત વિકાસ માટે સંશોધન અતિ મહત્વનું છે .

• સમસ્યા

ધો.૮ ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી .

• સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ

નિશાળ ફળિયા પ્રાથમિક શાળાના ધો.૮ ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી .

• સંશોધનના પેટા હેતુ

- બાળકો સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય પ્રત્યે રસ કેળવે .
- બાળકો સામાજિક વિજ્ઞાન પ્રત્યે રસ-રૂચિ કેળવી લર્નિંગ લોસ દૂર થાય .
- બાળકોની સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયની કયાશ દૂર કરવી .
- સામાજિક વિજ્ઞાનના જ્ઞાન દ્વારા બાળકોમાં વૈચારિક શક્તિ ખીલે .
- સામાજિક વિજ્ઞાનનો વ્યવહારિક ઉપયોગ કરતાં શીખે .
- સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયની અગત્યતા સમજતા થાય .
- સામાજિક વિજ્ઞાન પાયાની સંકલ્પનાનું જ્ઞાન મેળવી વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરતા થાય..
- સંશોધનના પ્રશ્નો

- ❖ ધો.૮ ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી તે પાછળ કઈ મુશ્કેલી હશે?
- ❖ ધો.૮ ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી તે માટેના કારણો કયા હશે ?
- ❖ ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી તે માટેના કારણો જાણી તેના ઉકેલ જાણી તેનો ઉકેલ લાવવા કયા કયા પગલાં લેવામાં આવશે ?
- ❖ ધો.૮ના વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય ભણવો ગમતો નથી તે માટેના કારણો જાણી તેના ઉકેલ માટે લીધેલાં પગલાંની અસર કેવી હશે ?

❖ નમૂનો

નિશાળ ફળિયા પ્રાથમિક શાળાના ધો.૮ ના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત સંશોધનના નમૂનાના પાત્રો હતા .

❖ સંશોધન યોજના

નમૂનામાં પસંદ થયેલાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં તથા વર્ગમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ અને સ્પર્ધાઓમાં તેમનો સમાવેશ કરી યોગ્ય પગલાં લઈ રૂબરૂ નિરીક્ષણ દ્વારા સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો .

❖ માહિતી પૃથક્કરણ

મળેલી માહિતી અને નિરીક્ષણને આધારે સમસ્યાના કારણોને અગ્રતાક્રમ આપી તેનો ઉકેલ લાવવામાં આવ્યો હતો .

● તારણ-પરિણામ

- ❖ પ્રત્યેક તબક્કાઓને અંતે સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં રસ લેનારની સંખ્યામાં ક્રમશઃ વધારો જોવા મળેલ હતો .
 - ❖ બાળકોને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય વિશે ઓળખ અને સમજ વિકસી.
 - ❖ દરરોજ ધોરણ-૮ ના વિદ્યાર્થીઓને પ્રાર્થના સંમેલનમાં સામાજિક વિજ્ઞાન વિશે મહાવરો કરાવતાં સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ .
- વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી વિદ્યાર્થીઓની સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયક મુશ્કેલી દૂર થઈ.